

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Str. A. D. Xenopol No. 11.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile: . . . . . 200 Lei
Particulari: . . . . . 160 Lei
Membrii Agrului . . . . . 100 Lei

No. 3670/1933.

† Necrolog

Cu adâncă durere comunicăm Ven. Cleț. diecezan, că Reverendisimul Dr. *Grigorie Pop*, camarar papal, canonic-cantor al Bisericii Noastre Catedrale, după lungi și grele suferințe, în ziua de 27 Noemvrie crt. a adormit în Domnul, în anul al 49-lea al vieții și al 26-lea al preoției sale.

Repausatul în Domnul înzestrat a fost cu cele mai alese calități și virtuți preoțești, dela Dumnezeu a primit mulți talanți, pe cari în cei 25 ani, cât a fost învrednicit să slujească la Altarul Domnului, i-a folosit și fructificat spre binele Bisericii și spre mărirea lui Dumnezeu, pe care l-a propovăduit cu mult zel atât în scris cât și în predicele sale inflăcărare.

Inmormântarea rămășițelor pământești ale repaostatului s'a făcut în ziua de 29 Noemvrie crt. din partea Noastră, asistat de membrii Ven. Capitul Catedral.

PARTEA OFICIALĂ

Pentru repaosul adurmitului în Hristos Frate veți aduce la altarul Domnului sufragiile îndatinate. În veci pomenirea lui!
Oradea, 30 Noemvrie 1933.

Concurs de cantor la Cheniz.

Se publică concurs la postul de cantor din parohia *Cheniz* (jud. Bihor) pe lângă următoarele dotațiuni: locuință liberă cu 3 încăperi; intravilan de 1 jugh; pământ arător: 6 jugh. mici negru; 4 jugh. năsip; 2 jugh. fânaș și ștoalele îndatinate, — cu îndatorirea din partea cantorului de-a instrua în cântări, bis. pe elevii din clasele primare dela școala de stat din loc, în oarele potrivite.

Cheniz, la 22 Nov. 1933.

Augustin Sabo,
paroh.

PARTEA NEOFICIALĂ

La moartea Mons. Dr. Grigorie Pop

Luni în 27 Nov. s'a stins, după crude suferințe, cu cari îl chinuia de doi ani o boală mentală nemișoasă, Mgr. Dr. GRIGORIE POP. Cei ce l-am cunoscut de aproape știm ce valoare morală și intelectuală a perit într'ânsul. Inzesirat dela natură cu o minte ageră, chiar scăpărătoare, Mgr. Dr. Grigorie Pop, a fost, în timpul din urmă, cel mai filosofic intelect nu numai al diecezei, dar, putem afirma, chiar al bisericii noastre române unite. Lucrările și referatele lui toate poartă timbrul unei logice impecabile și luminoase. Înălțimea ideilor, varietatea și vioiciunea imaginilor din cuvântările și conferințele sale au fost totdeauna surprinzătoare. Lucrările lui variate — căci a fost specialist în toate domeniile științelor fi ozofico-teologice — rămase mare parte în manuscrise, îi așează, fără îndoială, între cei mai fecunzi gânditori și mai harnici lucrători ai bisericii noastre unite cu Roma.

Suflet nobil, bun până la naivitate, delicat, care nu cunoștea supărarea sau răzburarea, prieten

adevărat, modest, din familie de țărani frunțași, nu se lăgrădea cu manierele căutate ale celor mari, ci se cobora cu simplitate și la cei mici, tineri și săraci.

Toate calitățile lui de suflet mare și ales isvoreau din calitatea și însușirea lui principală: preot adevărat, cu suflet apostolic și evanghelic. Evlavia și convingerea lui religioasă era de o duiosie copilărească. Zelul lui pentru Roma și pentru Biserica lui Hristos îi umplea adesea de o sfântă și nefermuită inflăcărare; suflet călit în focul și dragostea Romei străbune, care l-a format și i-a inoculat râvna nestinsă pentru muncă și activitate. Gândul reunirii celor două biserici românești l-a frământat mult.

Nu mai mică era dragostea și inflăcărarea lui pentru neam. În timpul destrămării marii împărății austro ungare a cutreerat ținutul Eriului predicând pretutindeni eliberarea din robia seculară și înființând consilii naționale. A luat parte activă și la organizarea noii împărății, fiind câțva timp consilier în Consiliul Dirigent din Ardeal la departamentul cultelor.

„Vestitorul“ pierde întrânsul pe specialistul universal, pentru care era gata să scrie studii și articole din orice domeniu.

Iubite prietene Grigorie, ne-ai părăsit prea de vreme; de talentele tale bogate, de inteligența ta scârpătoare și de cunoștințele tale vaste și variate, am fi avut încă nevoie. Singura mângâiere ni e, că prin crâncenele-și suferințe te-ai curățit de tot și acum, sperăm, că contemplezi în cer, în împărăția lumii în deplină bucurie și fericire, Treimea cea de o ființă și nedespărțită, pe care ai căutat-o mereu în studiile și contemplațiile tale adânci și te-ai năzuit a o face cunoscută și altora.

Fie-ți bucuria deplină și răsplata nevestezită!

* * *

Mons. Dr. Grigorie Pop

(17 Noemvrie 1885—25 Noemvrie 1933)

„Sfârșindu-se curând, a plinit ani îndelungași“ (Cartea înțelepciunii lui Solomon IV, 13).

Abia găsim cuvinte mai potrivite decât acestea, pentru a înfățișa pe cel ce a fost P. Dr. Gr. Pop canonic în capitulul eparhiei din Oradea, camerar papal, la sicriul cărui ne-am întrunit să-i aducem cinstea cea mai de pe urmă.

O privire fugitivă asupra vieții și activității sale ne va convinge despre acest adevăr.

Născut la 17 Noemvrie 1885 în comuna Vașad, județul Bihor, din părinți țărani frunțași, el face studiile primare în comuna natală, de unde Biserica Unită văzuse ridicându-se, ceva mai înainte, un mare chiriarh al ei, mitropolitul de nepieritoare pomenire Ioan Vancea.

Pentru studiile secundare, vine la liceul acum desființat al călugărilor Premontrei, unde s'a distins totdeauna fiind întâiul în promoția sa. Răvna lui neistovită la învățătură, precum și purtarea sa exemplară au determinat pe cei în drept să-l aleagă încă din clasa a VI-a de liceu și să-l trimită pentru studii superioare la Roma, în celebrul colegiu de Propaganda Fide.

Și nădejtile ce superiorii săi leagă de dânsul nu sunt zadarnice. El și acolo e frunțas între frunțași.

Cu pregătire foarte aleasă, având doctoratul în filosofie și teologie, el vine în 1908, ca preot celibatar, acasă, punându-se cu totul în slujba eparhiei noastre.

Timp de un deceniu și mai bine, în cele mai grele împrejurări pentru biserică și neam, când nu odată se pune înfiorătoare problema »a fi sau a nu fi«, el aduce ca secretar consistorial cele mai bune servicii, prin rara sa iscusință. Arhiva episcopiei noastre e mărturie luminoasă de munca, priceperea și devotamentul, cu care și-a servit neamul și biserica acest preot luminat, mai cu seamă în timpul luptelor împotriva episcopiei greco-catolice maghiare de Hajdu-Dorog (1912—1914), dar și după aceea în timpul războiului (1914—1919), până în clipa desrobirii. Amintim aceasta cu atât mai mult, cu cât eparhia purta grija pe atunci și de foarte numeroase școli primare și, deci, corespondența cu autoritățile era multă și grea.

Când în 1923—24 se deschide Academia Teologică Unită din Oradea, el e profesor de istorie bis. și

Mgr. Dr. Grigorie Pop a fost înmormântat Miercuri în 29 Nov. orele 9 a. m. din catedrala gr. cat. de unde, săvârșindu-i-se prohodul prin Exc. Sa episcopul diecezan Dr. Valeriu Traian Frențiu asistat și de membrii Ven-lui Capitulul catedral, a fost însoțit de aceiași și de un mare număr de prieteni, cunoscuți și rude, la veșnică odihnă în cimitirul Rulikovskiy. Parentarea în catedrală i a făcut-o Rvs. canonic Dr. Ioan Georgescu, a cărui cuvântare o publicăm în întregime. Tot dânsul, care a răsfoit variata operă postumă a repositului, a compus și elenul lucrărilor lui mai însemnate, pe care-l publicăm asemenea.

P. Dr. Tăutu.

drept canonic la această academie. Harnic și iscusit, cum era, el scrie o lucrare, cum din nefericire încă nu avem nici astăzi: „Instituțiuni de drept bisericesc răsăritean catolic“, rămasă în manuscris. Lucrare »uriașă« cum zice el! Să aduni și să sistematizezi vastul material de drept bisericesc oriental, risipit în atâtea colecții, să selecționezi din acest material enorm, în mare parte trecut în desuetudine, dispozițiile în vigoare și astăzi; să întregești, prin aplicarea principiilor reflexe, defectele și lipsurile colecțiilor de până acum! Astfel, traduce din originalul grecesc și după textele cele mai critice ce le avem, toate izvoarele constitutive de drept. Apoi, cu ajutorul notelor istorice, cearcă să stabilească valoarea lor juridică și, prin consultarea izvoarelor de interpretare, să fixeze sensul actual al canoanelor. Lucrare, de sigur, foarte anevoioasă, vrednică de toată atențiunea publicității!

În 1924 este numit canonic chartophylax (cancelar) al capitolului nostru și de atunci înaintează din treaptă în treaptă până la rangul de canonic cantor.

Afară de aceasta, el e întâiul președinte al Societății »Preasf. Inimă a lui Isus«, director diecezan al reuniunilor de pietate, al societății corale Unirea al consiliului de administrație a băncii Unirea ș. a..

Ori unde se cerea muncă, însuflețire, jertfă, el era nelipsit. A făcut multă vreme pe dascălul »fără arginți« al Școlii de muzică din localitate, unde a avut mângâierea de a fi introdus în limba și literatura italiană câteva elemente de seamă dintre studenții Academiei de Drept din localitate.

Ba, la un moment dat, întreaga obște românească din jud. Bihor îl distinge cu încrederea ei, trimițându-l cu mandat în regulă s'o reprezinte în Adunarea Deputaților din București.

Ar fi mult și greu, iar acum în zorul înmormântării chiar cu neputință, să înfățișăm întreaga activitatea P. Gr. P. în toate calitățile ce le-a avut. De aceea ne restrângem să stăruim puțin asupra virtuților frumoase ce au împodobit acest ales suflet de preot și pentru care cei ce l-au cunoscut îi vor păstra o amintire durabilă.

1. Evlavia lui nu era simplă obișnuință, sentimentalism vag, evadare dinaintea greutăților vieții, ci cea mai întemeiată convingere a sufletului său. Vorbind membrilor Astru-lui din Oradea despre »Necesitatea și unitatea religiei«, el spune, între altele,

că dintre toate titlurile ce îndreptăţesc o stăpânire cel mai drept şi mai puternic e creaţia. De aceea nimeni nu poate avea mai mult drept asupra unei statui decât sculptorul statuar; asupra unei picturi decât pictorul; asupra unei compoziţii, decât compozitorul; asupra ocicărei lucrări decât autorul. Ei bine, dar pe când oamenii dau de abia forma exterioară a lucrărilor, Dumnezeu, prin creaţie, ne dă şi forma şi fondul. Dumnezeu întrebuiţează, în acest scop, toată atotputernicia sa. La creaţie, nu ajunge o putere mărginită, ci se cere una dumnezeiască, nemărginită. Intre neantul din care vin şi fiinţa la care ajung creaturile, este o prăpastie pe care acestea, numai din puterea lor, n'o pot trece. Se cere, neapărat, intervenţia atotputernicului Dumnezeu. — Dar nu numai pe creaţiune se întemeiază evlavia creştinului adevărat. Conservarea noastră şi a lumii în care trăim e un act dumnezeesc tot atât de minunat ca şi creaţiunea. Uitaţi-vă la lampa aceea, atârnată de tavan şi spânzurată în aer! zicea P. Gr. P. în susnumita conferinţă. Ea stă cine ştie de când spânzurată în aer. Dacă am tăia sârma ce o ţine, ea îndată ar cădea la pământ. Pentru ce? Pentru că lampa n'are putere să stea de sine în aer. Aşa suntem şi noi, încheie el: în noi, nimica nu este care să pretindă în mod esenţial să existăm; nu e de esenţa noastră ca să fim. Neavând deci în noi înşine virtutea existenţei trebuie ca Dumnezeu să-şi exercite puterea creatoare ca în primul moment, pentru ca noi să ne continuăm existenţa.

2. Milostivirea e altă virtute a acestui nobil caracter preoţesc. Ținând o »Cuvântare« la matineul Societăţii Preasfinţei Inimi a lui Isus la 16 Dec. 1928, el arată, că nu numai săracii şi cerşetorii ce ne urmăresc pe stradă, sau la capul podului, sunt vrednici de milă şi de ajutor. Aceştia au cel puţin un glas plângător să ceară, o mână de multe ori schilavă să o întindă, picioare de atâtea ori slăbănoage, dar în stare să-i poarte. Cu cât sunt mai vrednici de milă săracii sfinşi. Fără doctor, fără doctorii sau leacuri, de câte ori chiar fără hrană şi fără căldura trebuincioasă, ei mor pe paie şi n'au nici pânză să le acopere faţa. Glasul lor e slab, topit de boală, aba se aude ca în surdina. Cum să străbată peste jazz-bandul catenelor, peste forfoteala corsoului, peste roiurile de oameni ce se perândă la cinematografe, la concerte, la teatre? Inzadar gemi tu, biet nou Lazăr, la poarta bogătaşilor îmbuibai de astăzi, nimeni nu te aude; nimeni nu te vede; inzadar doreşti să te sature cu fărâmaturile ce cad de pe masa acestor oameni: ele trebuiesc căţeluşilor de salon. — Dar P. Gr. P. nu numai vorbea frumos, ştiind să invoce argumentele cele mai surprinzătoare pentru a trezi mila ascultătorilor. El şi făptuia în consecinţă. Rar se întâmplă să-i prisosească vreun ban. El nu numai da ultimul gologan săracilor, dar de multe ori se şi împrumuta, ca să ajute pe aceşti nenorociţi. Iar când, după acel matineu, numita Societate a încasat 18.000 de lei, el a plecat cu banii în mână şi, din bordei în bordei, din hrubă în hrubă, el a căutat pe toţi nenorociţii, dându-le nu numai ajutoare băneşti, ci şi un cuvânt de mângâiere.

3. Ştiinţa încă e o podoabă a acestui suflet preoţesc. Aducându-şi neîncetat aminte de porunca dată de Domnul prin prorocul său: »Buzele preotului vor păzi ştiinţa şi legea vor căuta din gura lui« (Malachia, 2, 7) el se cultivă mereu. Aproape nu este domeniu de preocupări mai de seamă în care el să nu fie

acasă. Timpul disponibil scurt, apoi lunga boală necruţătoare ce l-a muncit aşa de mult nu i-au prea lăsat răgazul necesar pentru îndeletniciri ştiinţifice, unde, după cuvântul bătrânului nostru cronicar Miron Costin, se cere »gând slobod şi fără valuri«. Cu toate acestea însă, el a izbutit să publice în »Vestitorul«, organul eparhiei noastre, următoarele lucrări:

1. »Anul jubilar« în N-le 3—6 din 1925; 2. »Pe marginea unui apel«, N. 7 din 1925; 3. »Nostalgia neamurilor« N. 4 din 1928; 4. »Zile de slavă«, N. 23 din 1928; 5. »Cuvântare ținută la matineul Soc. Preasf. Inimi«, N. 1 din 1929; 6. »Necesitatea şi unitatea religiei«, N. 3—4 din 1930; 7. »Antisemitismul«, N. 1—2 din 1931; 8. »Enciclica Sf. Părinte Papa Pius XI despre căsătoria creştină«, N. 6 din 1931.

Pe lângă aceste lucrări tipărite, el a lăsat un considerabil număr de lucrări în manuscris. Am amintit »Instituţiuni de drept bisericesc răsăritean catolic«, căreia i-a acordat toată îngrijirea sa, cerând şi sfatul prietenilor pentru o mai bună reuşită.

Deosebit de acestea el are o mulţime de alte lucrări, mai ales conferinţe şi predici — unele abia schiţate — apoi număroase notiţe, fiind un cetitor foarte asiduu. Când s'ar tipări sau cel puţin s'ar studia cu luare aminte şi aceste lucrări, mai cu seamă conferinţele şi predicele, s'ar constata, poate, că celebrii predicatori Monsabré şi Bonomelli puţin ucenici au avut de calibrul P. Gr. P.

Dar cred, că nimic nu dovedeşte mai lămurit înalta valoare a pregătirii sale ştiinţifice decât faptul că, în anul şcolar 1922—23, când el se găsea la Roma, ca reprezentant al Bisericii Unite, celebra universitate pontificală de Propaganda Fide l-a invitat să facă lecţii de Cosmologie. (Vezi P. Yamaguci, In famiglia. Appunti e note in Alma Mater. Collegium Urbanum de Propaganda Fide, Roma, Pasqua MCM XXIII, Num. V. p. 153). Cei ce au ascultat acele lecţii păstrează vii amintiri de silinţele ce-şi da acest preot român să fie cât mai la înălţime.

Iată de ce noi, cari înconjurăm sicriul cu rămăşiţele lui neînsufleţite, suntem încredinţaţi că şi lui i se pot aplica cuvintele Apostolului: »Luptă bună m'am luptat, cursul am plinit, credinţa am păzit. De acum mi s'a gătit mie cununa dreptăţii, pe care mi-o va da în ziua aceea Domnul, dreptul judecător« (II Tim. IV. 7).

Şi acum, iubite prietene Grigorie, un ultim cuvânt către tine!

Găsim că Domnul şi-a acordat o înaltă favoare, chemându-te la sine în acest extraordinar an sfânt. Cu câtă nostalgie n'ai scris tu despre indulgenţele anilor jubilar, pe cari cei mai vestiţi sfinţi părinţi le-au recunoscut, sinoadele ecumenice le-au autorizat, cei mai mari teologi le-au explicat, papii le-au încuviinţat, sfinţii le-au propovăduit şi popoarele le-au primit. Şi chiar dacă, om fiind şi supus slăbiciunilor firii noastre, vei fi păcătuit şi tu, fiindcă numai Dumnezeu e fără de păcat, prin chinurile îndelungatei şi necruţătoare tale boale, credem că te vei fi ispăşit şi mântuit pe deplin. De aceea, ajuns pe plaiurile nemuririi, roagă, pe Părintele luminilor să trimită în via cea mare a bisericii şi a neamului nostru mulţi lucrători iscusii şi harnici ca tine. Noi, cari te-am cunoscut şi te-am iubit, nu te vom uita niciodată. In veci pomenirea ta! Amin.

P. I. Georgescu.

Lucrări manuscrise ale P. can. Dr. Grigorie Pop.

1. „Chestiunea Romană“ deslegată. Articol de 15 p. mici.
 2. Conferință apologetică pentru Reuniunea S. Maria din Oradea, 15. III. 1931, 25 p. mici. 3. De ziua eroilor. Conferință, 34 p. mici. 4. Vizite cerești. Conferință la recepțiunea membrilor Reuniunii S. Maria din Carei, 18 p. mici. 5. De ziua eroilor. Cuvântare de 9 p. mici. 6. De S. Gheorghe. Predică 11 p. mici. 7. Cuvântare în cinstea Maicei Domnului, 4 p. mici. 8. Conferință la ASTRU, 19 p. mici. 9. Acțiunea catolică. Articol de 8 p. mici nenumerate. 10. Dosar cuprinzând șapte adrese către autorități eclesiastice în procesul său pentru casa de canonic. Nenumerate. 11. Citate scrise pe 9 jumătăți de pagini mari. 12. La nașterea Domnului. Schița de predică pe 12 jumătăți de p. mari. 13. Scrisoare în limba italiană din Oradea 12 Febr. către Nunțiul apostolic din Viena în chestia episcopiei de Hajdudorog. Neterminată. 14. Scrisoare italiană către Rectorul colegiului de Prop. Fide. 15. Agru. Schiță. Neterminată. 16. Prolegomena de Theologia Morali, 56 pagini mari bătute la mașină. Note obținute probabil pe timpul studiilor la Roma. 17. Revelația supranaturală. Posibilitatea și necesitatea ei. Conferință ținută la Reuniunea Mariană, Oradea, 10. IV. 1930. 18. Patimile Domnului. Predică, 48 p. mici scrise cu creionul. 19. Inima lui Isus. Predică, 48 p. mici scrise cu creionul. 20. Progetto di Concordato tra la Santa Sede Apostolica e lo Stato Rumeno, XLIX art. 21. Samuil Ciceronescu. Cuvântare funebă, 13 p. mici nenumerate. 22. L'arrivo. Dialog italian, 8 p. mici. 23. Realitatea învierii. Predică, 32 jumătăți de p. mari, nenumerate. 24. Ziua Paștilor. Predică, 42 jumătăți de p. mari, nenumerate. 25. Vieaja modernă. Cuvântare, 4 p. mici, nenumerate. 26. Păcatul. Meditație, 6+9 p. mari de jumătate. 27. Despre preoție. Meditație, 14 p. mari de jumătate. 28. Posibilitatea minunilor și a verificării lor, X coale. 29. Predică a II-a zi de Paști 1917, în 6 coale mari. 30. Despre statornicie. Schiță de predică cu creionul 10 jumătăți de p. mari. 31. Statornicia, 9 p. mari. 32. Rostul vieții, 16 jumătăți de p. mari. 33. Despre iad, 30 jumătăți de p. mari. 34. Problema conștiinței morale, 44 p. mici, nenumerate. 35. Numele lui Isus, 24 jumătăți de p. mari. 36. Bogajii. Predică, 33 jumătăți de p. mari. 37. Precurata Fecioară Maria. Predică. Schiță, 4 jum. de p. mari cu creionul. 38. Raiul, 15 jum. de p. mari. 39. Memoriu contra legii Apponyi în limba maghiară, 20 jum. de p. mari. 40. Dumineca părinților. Predică, 12 p. mici. 41. Terminarea războiului. Predică, 24 jum. de p. mari. 42. Citate. Studii pe 64 jum. de p. mari. 43. Schiță de cuvântare către absolvenții Școlii normale, 2 p. mici. 44. Filozofice, 2 jumătăți p. mari. 45. Citate, 2 p. mari + 6 p. mici. 46. Despre Biserică. Predici, 15 p. mici. 47. Explicări filosofice, 8 jum. de p. mari. 48. Explicări teol., 2 jum. de p. mari. 49. Acordul Tisza, 6 jum. de p. mari în italianește. 50. Catiheza, 12+5 p. mari. 51. Citate, 30 jum. de p. mari. 52. Plăcerile vieții sufletești, 36 jum. de p. mari. 53. Despre pocăință, 54 jum. de p. mari. 54. Cultul lui Isus. File disparate. 55. Hajdudorog 1 filă mare. 56. Necuviința în îmbrăcăminte. 8 jum. de p. mari. 57. Necurățenia, 12 jum. de p. mari. 58. Providența. Schiță, 7 jum. de p. mari. 59. Repaosul dominical. Schiță, 4 jum. de p. mari. 60. Importanța mântuirii sufletului, 8 jum. de p. mari. 61. Predică despre mânia, 16 jum. de p. mari. 62. Despre scopul omului, 4 jum. de p. mari. 63. Despre cruce, 14 jum. de p. mari. 64. Despre raiu (VIII), 11 jum. de p. mari. 65. „Când Dumnezeu a zidit stelele“, 16 p. mici scrise cu creionul. 66. Misterul crucii. Predică, 22 p. mici scrise cu creionul. 67. Introducere. Cuvântul lui Dumnezeu, 12 jum. de p. mari. 68. Despre pocăință, 12 file mici. 69. Prima zi de Paști 1916, 32 jum. de p. mari. 70. Exerciții spirituale. Medit. III. Despre scopul preotului, 6 jum. de p. mari. 71. Vinerea Mare 1917, 32 jum. de p. mari. 72. S. Mărturisire. Schiță, 4 p. mici. 73. Predică de Paști. Prima lui predică la I-a zi, 6 p. mari. 74. Necurățenia. Reforma IV., 15 jum. de p. mari. 75. „Cinstea lumii“. Predică, 25 p. mici. 76. Început de cuvântare despre cooperatie, 8 p. mici. 77. Despre slăbănogul din naștere, 4 p. mici. 78. La 10 Mai 1930. 3 p. mici. 79. Scopul omului. Schiță, 6 jum. de p. mari. 80. Despre primul S. Petru, 18 p. mici. 81. Fiul cel răstăcit, 6 jum. de p. mari. 82. Despre Fecioara Maria, 32 jum. de p. mari. 83. Cultul P. C. F. Maria. Conferință, 32 jum. de p. mari. 84. Moartea V., 15 jum. de p. mari. 85. Mărturisirea, 8 jum. de p. mari. 86. Scopul omului, 6 jum. de p. mari. 87. Curente filosofice moderne, 54 jum. de p. mari. 88. P. C. F. Maria, 10 jum. de p. mari. 89. Despre primul S. Petru, 7 p. mici. 90. Teorii științifice moderne, 15 jum. de p. mari. 91. Iubirea lui Dumnezeu. Conf. 40 jum. de p. mari. 82. Predică după Bossuet, 6 jum. de p. mari. 93. Început de predică despre legionul de draci, 2 jum. de p. mari. 94. Citate, 12 jum. de p. mari. 95. Un mănunchiu de 29 predici sau schițe, ori numai începuturi

de predici la Vașad, Ardușat etc. 96. Un mănunchiu de 88 teze, în mare parte stenografiate, tratând diferite subiecte de teologie. 97. Un mănunchiu de studii și art. parte publicate, parte nepublicate, unele chiar neterminate. P I G

Maria, cea dintâi răscumpărată

Istoria Bisericii semnează printre nenumăratele sale praznice, două date dintre cele mai vrednice de pomenire: 22 Iunie 431 și 8 Decembrie 1854; doi Papi iluștri Celestin I. și Piu IX., două strălucite orașe, Efes și Roma, cari ne reamintesc biruințele Mariei, Maicii lui Dumnezeu, zămislită fără de păcat.

Adam, pe care Dumnezeu l-a ridicat la ordinea supranaturală, prin păcatul său, s'a despoiat de toate darurile supranaturale pe cari le-a avut dela Dumnezeu. El a primit acele daruri nu ca un favor personal, ci pentru a le transmite urmașilor săi, tocmai ca un părinte care ar primi o avere pentru a o folosi și a o lăsa apoi fiilor săi. Și, precum acesta dacă o risipește, nu mai transmite fiilor săi decât sărăcia, tot așa și Adam, pierzând darurile pe cari ar fi putut și ar fi trebuit să le transmită urmașilor săi, aceștia se nasc în lume lipsiți de harul sfinților și cu sufletul pătat de vina celui dintâi strămoș.

Se știe că în clipa în care trupul omenesc e capabil de funcțiuni vitale, Dumnezeu însuși creiază și, prin acelaș act, și varsă în el sufletul rațional, care se unește cu trupul, atât de intim, încât formează cu el o singură persoană. Credința ne spune că această clipă, fericită pentru trupul care primește vieaja, e funestă pentru suflet, care, prin atingerea cu trupul este lipsit de harul sfinților, și devine mort pentru vieaja supranaturală. Căci, abia atinge acel trup stricat în natura păcătoasă a celui dintâiu om, el contrage infecția și uriciunea păcatului, la fel — zice Sf. Augustin — cum o beutură care, deși e foarte bună, se strică, dacă e turnată într'un vas stricat.

Nici unul nu scapă de această nenorocire, boagași și săraci, nobili și oameni de rând, toți, de o potrivă, poartă pecetea acestui păcat, până când nu se curățesc de el prin baia nașterii de a doua, prin Botez.

Aceasta este soarta comună a fiilor lui Adam, dela cel întâiu născut, Cain, și până la cel din urmă copil ce va plânge vreodată pe acest pământ. Ne asigură de aceasta Scriptura, Tradiția și definiția Bisericii.

Și oare nu e admisă nici o excepție? Ba da! Sunt două excepții între urmașii lui Adam și părtași ai firii noastre: Isus Christos, întru cât este om, și Maria, pentru că este Maica lui Dumnezeu. Dânsa nu trebuie să repețească cuvintele lui David: »Întru păcate m'a născut maica mea« Dumnezeu, care pe toți oamenii i-a supus legii moștenirii păcatului, spune maicii sale cuvintele pe cari Asuer le îndreptă către Estira: »Legea aceasta e făcută pentru toți, dar nu pentru tine.«

Singură Maria, printr'un privilegiu deosebit, în virtutea meritelor lui Isus Christos, a fost păzită de păcat, din primul moment al concepției sale. Ingerescul Piu IX în Bula *Inefflabilis Deus* din 8 Decembrie 1854, cu autoritatea sa infalibilă ce o are dela Dumnezeu, zice: »Definim că învățătura care ține, că Preafericita Fecioară Maria din primul moment al concepției sale, prin singulara grație și prin specialul privilegiu al atotputernicului Dumnezeu, în vederea meritelor lui Isus Christos Mântuitorul neamului omnesc, a fost scutită de toată pata vinei originale, este de Dumnezeu descoperită, și pentru aceea toți au să o creadă tare și statornic.«

Prin urmare aceasta învățătură face parte din tezaurul prețios al dogmelor noastre pe care nimeni nu-l poate viola fără a se despărți de comunitatea celor ce cred. Cuvintele definiției nu puteau fi mai lămurite. Se zice că conceperea nepătată a Mariei este o *singulară grație și un privilegiu special*. Aceasta însemnează că urmând legea naturală, Maria, care și Dânsa este fiica lui Adam și a Evei, ar fi trebuit să contragă păcatul original întocmai ca și noi. Dar Dumnezeu din o considerație deosebită o scuti de aceasta, făcând o excepție dela legea comună. Și oare ce l-a indemnât pe Cel atotputernic să facă aceasta excepție? Răspunsul ni-l dă tot Bula definiției: *meritele lui Isus Christos*. Era statorit ca Cuvântul să se facă om prin Maria, care în felul acesta a fost predestinată la cinstea cea mai înaltă, de Maică a lui Dumnezeu. Transfuzând Ea lui Isus sângele, pe care Dânsul avea să-l verse pentru Mântuirea lumii, se cădea ca Ea să fie răscumpărată în chipul cel mai nobil, și să se împărtășească de prețul acestui sânge în gradul cel mai înalt.

Or, sunt două feluri de a răscumpăra: unul care previne sclăvia, altul care scapă persoana supusă sclăviei. Precum este mai bine să previi o boală prin o medicină preservativă, decât să te ridici din boala în care ai căzut, tot așa e mai rațional și mai frumos pentru un suflet să fie scutit de păcat și să nu cadă în el niciodată, de cât să scape, după ce a căzut în el. Tocmai de aceea nevinovăția este preferată pocăinței. Maria se cădea să fie răscumpărată în chipul cel mai sublim. A trebuit, deci, să fie mai de grabă scutită de păcatul original fără a-l contrage, decât să scape de el, după ce i-a căzut jertfă. De aceea atunci când valul păcatului era s'o innee și când diavolul își deschidea ghiarele pentru a răpi sufletul Mariei, Dumnezeu își întinse mâna sa atotputernică, alungă pe satana, îl feri de acel val pustiitor, și-l sfinți chiar în clipa în care creaa acel suflet. Și aceasta o făcu în vederea meritelor lui Isus Christos pe cari Dumnezeu le aplică anticipat Aceleia care avea să fie Maica cea după trup a Fiului său. Iată cum Isus este Răscumpărător și al Maicei sale. Iată cum devine Maria cea dintâi răscumpărată. Și tocmai aceasta lature a

dogmei ar trebui s'o facem cunoscută credincioșilor noștri în chip deosebit în acest an jubilar al Răscumpărării.

Biserica a vorbit, * * * orice discuție e terminată; noi nu mai putem adăuga nimica. Dar iată că se mai ridică un glas, e glasul Mariei, care, la patru ani după definiția dogmatică, arătându-se F. Bernadeta Soubirous, confirmă aceasta definiție zicând: »Eu sunt zămislirea fără prihană«. Lumea mirată ascultă acest glas. De data aceasta glasul nu venea din Roma, ci din Lourdes, nu dela Pontificele Roman, ci chiar dela Maria. Și ceea ce mira mai mult, era, că amândoi spuneau acelaș lucru. Piu IX slăvea conceperea nepătată a Mariei, Maria slăvea infalibilitatea Papii, afirmând: »Eu sunt Imaculata Concepere«. Lumea mirată ascultă glasul, oameni din toate părțile lumii atrași de o putere iresistibilă, aleargă spre acest loc, unde s'a arătat Maria, unde Dânsa a vorbit și unde nu incetează să săvârșească cele mai mari minuni. Istoria Lourdes-ului este istoria unui veac de minuni. Minunile din Lourdes sunt dovezi puternice și nerăsturnate despre conceperea nepătată a Mariei. Nici o dogmă, poate, n'a fost mai discutată și mai combătută, dar nici una nu e mai dovedită și mai crezută în zilele noastre, ca aceasta.

* * *

Au trecut trei sferturi de veac dela aceste minunate apariții făcute Bernadetei. În sârbătoarea ce se apropie a Neprihănitei din acest Ian sfânt al Răscumpărării, Piu al XI-lea va încinge fruntea umilei Bernadeta cu aureola sfințeniei, săvârșind actul Canonizării ei în biserica cea mai mare a creștinătății. Va fi această minunată coincidență o nouă mărturie despre Christos Răscumpărătorul prin a cărui har umila Bernadeta s'a ridicat la așa înălțime; și va fi spre slava Mariei care sub scutul său matern a călăuzit-o pe căile sfințeniei, iar acum o vede ridicată în cea mai înaltă apoteoză pe care Biserica o poate dori fiilor săi. O altă dată Pontificele Roman ne-o arată pe Fecioara cea Neprihănită ca nădejdea la care să alergăm în vremurile grele prin cari trecem. E datoria noastră să răspândim cultul ei mai ales printre tineretul nostru care are să îndrăgească dela dânsa acea virtute care face din oameni îngeri. Numai așa va putea fi iarăș țara noastră românească *„grădina Maicii Domnului“* !

P. C. Tămăianu.

— † A murit Păr. *Gheorghe Săldoglan*, preot pensionar, protopop onorar, — în vârstă de 77 ani și 49 ani de preoție. Născut în Măriuș (17. IV. 1857), hirotonit la 7 Nov. 1884, a fost adm. par. în Beția (1884—1888), apoi în Minișul de sus (1888—1904), în Ruși (1904—1908) și, în sfârșit, paroh-protopop on. în Lipou. Pensionat acu-s 5 ani din cauza slăbiciunii picioarelor de care suferea, a trăit retras la Beiuș, unde a și murit în ziua de 14 Nov. crt. Îl deplânge îndurerata soție și un lung șir de rude, nepoți și nepoate, cumnați etc. Fie-i partea cu dreptii și memoria binecuvântată!

Din lumea catolică.

— **Franța.** Ziarul catolic „*La Croix*” arată, că, pe când în eparhiile de Lisieux și Bayeux în anul 1900 mai erau 900 de preoți, acum, în 1933 sunt numai 610 și în loc de o sută de parohii mici fără preoți în anul 1900, astăzi sunt 333 de parohii fără preoți. Numărul preoților se împușinează în fiecare an cu 20, pe când din Seminar pe an ies numai câte 12. Afară de aceasta din 600 de preoți, activi astăzi în dieceză, 300 au mai mult decât 60 de ani. După socoteala ziarului numărul parohiilor fără preoți se va urca la 450 în numai 15 ani. Rezultatul acesta se datorește creșterii tinerimii franceze în școlile de Stat fără religie. Cu atât mai îmbucurător este faptul, că după inițiativa Episcopatului francez se va înființa o organizație deosebită pentru tinerimea catolică țărăneasă. Așa se va întări vieța catolică în satele unde școlile de Stat o nimicesc prin activitatea lor fără religie.

— **Germania.** La Trier s'a terminat în 9 Septembrie expoziția publică a Sântului veșmânt al Domnului nostru Isus Hristos. Duminecă, 10 Septembrie Sântul veșmânt a fost închis iarăș sărbătorește. Administrația drumurilor de fer germane a îndreptat spre Trier peste o mie de trenuri speciale. Numărul pelerinilor întrece două milioane, de aceea pe timpul celor din urmă săptămâni biserica catedrală, unde Sântul veșmânt era expus, trebui să rămână deschisă și noaptea. O sută și trei de trenuri sosiră numai din străinătate. Parohul de Saarlben, în Franța, Goldschmid, a adus 25 de procesiuni de pelerini din parohia sa la Sântul veșmânt. Când sosise cu procesiunea a 25-cea, l-a salutat prin Radio directorul general al drumurilor de fer din Germania. Din Anvers, în Belgia, a sosit-o procesiune deosebită de 300 de persoane cu 50 de muzicanți. Străzile orașului în cele din urmă zile au fost așa de pline, încât au trebuit închise pentru orice circulație vehicolă. Așa manifestații e în stare să aranjeze Biserica catolică.

— **America de Nord.** La Boston Cardinalul O'Connell a miruit deunăzi 600 de bărbați și 500 de femei, trecuți în anul din urmă la credința catolică.

— **Elveția.** Ziarul cotidian catolic »Vaterland« în Elveția serbează acest an iubileul de o sută de ani al existenței sale. Are o ediție de 25 mii exemplare pe zi. Ce pildă pentru noi! Elveția are fără îndoială un popor foarte inteligent. Va fi însă o onoare pentru noi să urmăim o astfel de pildă cel puțin spre a da sprijinul cuvenit foilor noastre catolice, ca ele să nu piară din lipsă de mijloace.

— **China.** Orice apostolat al Bisericii catolice în Rusia azi este cu neputință. Cu atât mai îmbucurător este faptul, că marele oraș de port în China, Shanghai, este un mic centru de Ruși catolici de rit răsăritean. Sub Păr. Alexeiev acei 173 catolici desvoltă un zel vrednic de cei dintâi creștini.

— **Olanda.** Din anul 1920 școlile particulare ale Olandei au acelaș drept să fie subvenționate din partea Statului ca și cele publice. Pentru a întemeia o școală particulară trebuie adunate iscăliturile alor 40 de părinți. Pentru școlile secundare — licee și gimnazii — statul plătește cel puțin 80 de procente din salariile profesorilor și din întreținerea edificiilor șco-

lare. Așa părinților catolici le este ușor cu puțință să dea copiii lor în școlile confesionale catolice. În 1930 numărul copiilor în școlile catolice primare se urca la 340 de mii. Profesorii activi la școlile catolice fac parte dintr'o organizație anumită și au mai multe reviste periodice în cari se tratează toate problemele moderne de știință și pedagogie. Pentru universitatea catolică din Nymmegea Statul plătește o subvenție anuală de 600 de mii de florini olandezi. Toate aceste școli catolice susțin fără greutate concurența școlilor publice ale Statului.

— **Bolivia.** Conferința episcopilor bolivieni a hotărît înființarea unui mare seminar central pentru țară, a unui ziar catolic cotidian și organizarea pe grupuri catolice pentru activitatea socială în toată țara. Să învățăm și noi dela bolivieni însemnătatea presei catolice.

— **Rusia.** După planul bolșevicilor în ziua de 1 Ianuarie 1937 nu mai trebuie să fie în Rusia nici un preot și toate bisericile trebuie să fie închise. Deși oamenii favorabili religiei nădejdiesc, că acest plan infernal nu se va realiza, totuși numărul preoților și al bisericilor deschise pentru cei credincioși se împușinează din zi în zi, mai ales, decând după 1929 prigonirea se întefește. Așa d. p. în dieceza Kamienieț-Podolsk în 1928 mai erau 101 de biserici cu 46 de preoți, anul trecut erau numai 12 preoți și anume bătrâni și fără destoinicie pentru datoriile stării lor. Dieceza de Shitomir în 1920 mai avea 76 de preoți, în 1932 numai patrușprezece. Afară de aceasta bolșevicii dinadins fac mereu greutăți noi spre a împiedeca activitatea preoților. Ori de câte ori preotul își schimbă locuința, trebuie să înștiințeze poliția. Casele parohiale sunt confiscate de bolșevici, iar aceia cari închiriează preotului o odaie, sunt necăjiți de poliție cu fel de fel de neplăceri. Clerul însuși trebuie să plătească impozite cari întrec cu mult veniturile lui. Dacă pe de altă parte clerul nu plătește impozitele regulat, se primejduește să fie arestat: în închisoare însă așteaptă pe preoți torturi strașnice, din cauza cărora mulți preoți au căzut în alienație mintală. De la 1929 bolșevicii au început să aresteze pe preoți în masse. Acum 36 de preoți sunt în lagărul de concentrare pe una din insulele Solowki în Marea Albă în nordul Rusiei.

— **America de Nord.** Președintele societății curselor de ski, Arnold Lunn, a trecut dela protestantism la credința catolică. El nu este numai renumit prin deprinderile sale în sportul patinagiului ci și ca scriitor. — Fostul Ministru și actualul profesor al universității catolice de Notre Dame în statul Illinois, Ioan Staunton, trecut la religia catolică în 1930, a plecat deunăzi, după moartea soției sale, la Roma spre a se pregăti la primirea sfintei preoții. Deși are deja 70 de ani, totuși dorește a-și împlini acuma planul său urmărit, de când este catolic. — O doamnă metodistă Levina Tarbell, a trecut dintr' acea sectă protestantă la religia catolică în etate de o sută de ani. Cât de mulțămitori trebuie să fim noi lui Dumnezeu care a binevoit să ne cheme la religia catolică chiar dela începutul vieții noastre.

— **Rusia.** Studentul Claudiu Mehnert publică un studiu despre studenții ruși. Deocamdată tinerețea academică are în Rusia un viitor plin de speranțe mari. După statisticile publice lipsesc în Rusia 45 de mii de medici, 300 de mii de profesori și 400 de mii de ingineri. Studentul rus este proletar și nu se deosebește întru nimic de celalt proletariat, ci este un muncitor care deocamdată a schimbat mașina și plugul cu cărțile și instrumentele științifice. Am trăit cu mai multe sute de studenți și între ei am întâlnit deabia pe unul care să fie ieșit din straturile sociale din cari își au originea lor studenții germani. Hotărîrea comitetului central al partidului comunist din Noemvrie 1929 cere energic proletarizarea universităților. Numărul studenților din familiile de muncitori și de țărani se mărește, cel al studenților din familiile orășenilor scade. Mai încet procedează proletarizarea profesorilor. La universitatea din Moscova între 1231 de profesori sunt numai 40 din clasa muncitorească. Rusia sovietică a pornit dela zero spre a produce o industrie care în alte țări există demult. Deci întrebuințează un personal care în Europa apuseană ar fi insuficient. Dela sute de mii de învățători se cere numai să știe a citi, a scrie, a socoti și a preda principiile fundamentale ale marxismului, dar lipsa de lucrători capabili intelectuali este un punct negru în planul viitorului sovietic. Acest fapt nu se îndreaptă prin colosalele sume cheltuite pentru scopuri științifice. Este sigur, că Rusia sovietică este lăsată în anii următori ajutorului specialiștilor străini și rămâne o chestie deschisă, dacă timpul prevăzut cam scurt va fi suficient pentru furnizarea Statului Major trebuincios de învățați și de tehnicieni.

— **India.** Episcopul Teofil dela Tiruvalla în India sudică a primit împreună cu Arhiepiscopul Ivanios Sfânta Unire, părăsind comunitatea Iacobiților. Fiind deunăzi la Roma, povesti corespondentului unui ziar catolic: În India am auzit mult despre stăruințele Unirii în apus. Și creștinii noștri, numiți creștini ai Sfântului Toma, au vrut să ia puțin parte la acele stăruințe. În 20 Septemvrie 1930 am declarat împreună cu Arhiepiscopul Ivanios supunerea noastră către Sfântul Scaun al Romei. În timpul de trei ani ne au urmat 55 de preoți, 14 Surori și douăsprezece mii de credincioși. Printre o bullă anumită Sfântul Părinte a creat la 11 Iunie 1932, provincia metropolitană syro-malabarică din care fac parte toți cari au primit Sfânta Unire. Sfântul Părinte era foarte îmbucurat de reușita noastră; spre părerea noastră de rău, ne lipsesc bisericile și institutele pentru credincioșii noștri. În dieceza de Tiruvalla sunt și 365 de mii de păgâni. Am început în mijlocul lor chiar opt misiuni. Aici ni se promit succese bune, dacă vom avea mijloacele potrivite. Dacă stai la intrarea bisericii Sfântului Petru și vezi o lume întreagă de credincioși, trecând înaintea ta, ai o lecție intuitivă despre universalitatea Bisericii. Am fi fericiți, dacă la noi în India am putea face ceva spre folosul unirii tuturor creștinilor.

— **Manciuria.** Este știut, că limba chineză n'are, ca ale noastre, litere particulare, ci semne deosebite pentru fiecare cuvânt. Omul cult în China trebuie deci să cunoască 7 mii de semne. Misionarul canadean Păr. Iasmin a publicat o lucrare despre înlocuirea acelei mulțimi de semne cu alfabetul latin. Numai vechii învățați chinezi sunt potriviți acestui proiect însemnat.

P. F. Wiercinski S. I.

CRONICI

— **Agru la Tășnad.** Comitetul Diecezan Agru Oradea a luat fericita inițiativă de-a descinde în cursul acestui an sfânt în centrele mai însemnate ale diecezei și a comemora prin ședințe solemne însemnătatea Anului Sfânt. Astfel în ziua de 26 Noemvrie s'a ținut întâia întrunire de acest fel în Tășnad, unde mai înainte s'a ridicat înaintea bisericii din obolul enoriașilor o monumentală cruce întru pomenirea anului sfânt. În preziua a sosit în localitate misiunea Comitetului diecezan compusă din Dr. Gh. Bulgăr vicepreșed. diecezan, Revmul Prot. Gh. Maior și Păr. G. Stan; iar în dimineața zilei de 26, săvârșindu-se funcțiunile sacre obicnuite, s'a procedat la programul stabilit, care s'a executat cu o punctualitate de orar neobicinuită la noi. La liturghie Revmul prot. Gh. Maior, tâlcuind proprietățile și puterile Bisericii lui Cristos, a arătat înrăurirea și marea misiune a acestei instituții întru formarea oamenilor și mântuirea sufletelor. În acest timp s'au împărtășit cu sf. taine vre-o 35 de înși, în frunte cu preș. organizației locale. În cadrele înseratului, Păr. G. Stan a arătat Misterele și darurile de cari ne-am făcut părtași prin răscumpărare. La ora 17, a avut loc o ședință festivă în sala mare dela Royal cu un public numeros din loc și împrejurime. Harnicul președinte, D-l notar cercual Ioan Opris, în cuvinte calde de mulțumire deschide ședința pe care apoi o conduce v. preș. diecezan Dr. Gh. Bulgăr. Corul intelectualilor din loc sub conducerea D-lui dir. Bălaj execută »Cât de mărit este Domnul.« Mai cântă și declamează școlarii, apoi Păr. G. Stan arată Restabilirea personalității omenești prin răscumpărare, analizând și comparând situația omeniului în diversele împrejurări dinainte și după creștinism. Principiile creștine sunt cele ce respectă și apară drepturile naturale ale omului, principii pe cari Agru le propovăduiește, și tot cel ce se îndepărtează de ele, mai repede sau mai târziu contribuie la destrămarea societății omenești. D-l Dr. Bulgăr încheie ședința exprimând mulțumiri tuturor pentru oboselile depuse întru reușita serbării. Manifestația s'a încheiat cu o agapă cordială.

— **Sezătoarea „Astru“-lui Oradea.** Duminică în 26 Nov. Astru org. Oradea a ținut o reușită sezătoare culturală la școala normală unită, la care au luat parte, pe lângă un public restrâns, Exc. Sa episcopul diecezan Dr. Valeriu Tr. Frențiu, Dr. Gelu Egri președintele diecezan al Arului, Păr. Dr. Ludovic Tăutu profesor, asistentul eclesiastic al Astrului Oradea ș. a. Președintele, Tiberiu Vereș, a deschis ședința printr'o frumoasă cuvântare-program, bogată în idei și propusuri de realizat; s'au recitat mai multe poezii și s'au cântat solouri la voce. Corul teologilor a dat punctele de cor. Exc. Sa episcopul diecezan a spus cuvinte de încurajare și laudă pentru zeloșii tineri din Astru, cari luptă pentru idealul creștin. D-l preș. al Agrului diecezan Dr. Gelu Egri a ținut o marcantă cuvântare către Aștrști, prin care le-a arătat marea răspundere ce o au conducătorii Astrului, frebuind să premeargă cu pildă pună colegilor lor și să moralizeze și să aducă la practica vieții creștine pe toți studenții. Președintele, mulțumind pentru frumoasele cuvinte de îmbărbătare și sfaturi, încheie sezătoarea.

— **Careiul** e o parohie fruntașă între fruntaușe. Reuniunea Mariană, organizată în 5 secțiuni, în frunte cu inimoasa și delicata Dnă Valeanu, muncește cu zor pe terenul celor mai frumoase realizări. De sf. Nicolae, patronul diecezei, doamnele membre ale Reuniunii Mariane au ținut să se spovedească și să se cuminece în corpore; în acest scop au invitat dela centru pe Păr. prof. Dr. Aloisie L. Tăutu, care le-a ținut două predici potrivite. S'au mărturisit și cuminecat peste 200 dne și dșoare. — Una dintre cele mai frumoase realizări ale Reuniunii Mariane din Carei, unica poate pe teritoriul diecezei noastre, este organizarea tinerelor fete; peste 37 de fete au luat parte la ceaiul de cunoștință dat anume în acest scop, dar se spune că numărul lor va trece binișor peste 60. Activitatea celor trei parohi din Carei se vede din roadele sale. Și mai este mult de lucru în Carei, căci terenul e fertil. Munca este mult ușurată prin frumoasa Casă Culturală, unde se adună asociațiile parohiale. Prin înțelegere și dragoste creștinească se poate face mult. Cu D-zeu înainte!

— **Doamnele noastre în arena publică.** Răspândirea organizațiilor noastre feminine aduce mereu la suprafață noi și noi reprezentante ale sexului frumos pe terenul oratoriei și al conferințelor. Biserica noastră dispune deja de un frumos număr de Doamne cari înfruntă curajoase emoțiile rampei. Să amintim numai câteva: D-na Livia Dr. Boila, distinsa prezidentă generală a Reuniunilor Mariane, D-na Marta Iepure dela Baia-Mare, D-na Elena Dr. Aciu dela Cluj, D-na Maior Safirescu-Bulbuc din București, D-na Eugenia Hopârtean din Blaj, D-na Eliza Dr. Pavel din Beiuș, D-na Alexandrina Dr. Pop din Satu-Mare etc., etc. Cu plăcere semnalăm apariția în publicitate ca o bună conferențiară a D-nei Flora Dr. Juga dela Sighet, carea a ținut în cadrele Agrului-Sighet o interesantă, frumoasă și documentată conferință despre suflet în lumina științei (vezi „*Duminica*” No. 49—50 urm.). Felicităm pe D-na Juga și-i dorim multe urmașe, pretutindeni, în lumea noastră feminină!

— **Cronica Romanului**, revista clerului din acea eparhie, aduce în No. 10 (Oct.) a. c., în cadrele săptămânei de reculegere dela Schitul Măgura Ocnei, conferința d-lui N. Craișnic: Criza actuală și remediile ei. În aceasta conferință, se exaltă țărănul român fiindcă ar »întrece pe toți țărani din Europa prin deșteptăciunea, energia, credința și conservatismul său«. Da? Dar acest țărăn are alte păreri despre sine. El zice, cât privește, deșteptăciunea: »Dă-mi, Doamne, mîntea de pe urmă a Românilui!« și »Fă-mă proroc, să te fac cu noroc!« De energie, iarăși nu poate fi vorba! »Românului îi e mult până începe, căci de lăsat se lasă ușor de treabă.« De aceea l-au copleșit străinii. Credință? Dar cine n'a auzit zicătoarea: »Abia cred cecece vād« și câți Toma necredinciosul nu se găsesc și între cei de jos? Mai mult temei ar părea că are conservatismul țărănului român. Dar nu s'au tânguit poeții că pier cantecele bătrânești, iar oamenii de bine că dispar virtuțile strămoșești, în deosebi omenia? Și nu constatăm toți cu mahnire că, în fața invaziei costumelor internaționale, portul românesc ajunge tot mai mult obiect de lux și de serbătoare, până când va deveni, cu acest sistem, piesă de muzeu? Nu e oare mai potrivită, chiar din

punct de vedere național și educativ, atitudinea de compătimire a Mântuitorului, care »văzând mulțimile de oameni i s'a făcut milă de ei, că erau dosădiși și părăsiți ca niște oi fără de păstor« (Matei IX, 36)?

— † **Sempronia Fogaș**, n. Sălăgian, creștina vrednică, soră a mai multor frați preoți și alți fruntauși credincioși ai bisericii noastre din familia Sălăgian, mama preotului nostru On. Liviu Fogaș din Detroit și soția veneratului învățător pensionat Nicolae Fogaș, a adormit în Domnul în ziua de 1 Decembrie crt. în vârstă de 72 ani. Venerabila matroană, soție de învățător român de pe vremuri, mare naționalistă, ca și toți frații ei și venerabilul ei tată Voda Sălăgianu, a adunat în jurul sicriului ei nu numai o frumoasă cunună de neamuri, ci și un mare număr de cunoscuți și stimători, întrunind regretele tuturor. Fie-i țărâna ușoară și memoria în veci neuitată!

BIBLIOGRAFIE

— **Calendarul bunului creștin**, pe anul 1934. Mănăstirea Bixad, Lei 15. Părinții baziliani dela Bixad scot acum în al doilea an Calendarul lor. Este bogat în lectură religioasă și folositoare. Dă un succint sumar și despre starea bis. române unite. Are și clișee bogate și frumoase. Lista târgurilor de țară etc. Il recomandăm.

— **Bihorul străjă la hotare.** Casa națională din Oradea a avut buna inspirație de-a scoate într'un volum darea de seamă asupra celor două mari manifestații antirevizioniste ce-au avut loc în inima Bihorului, Oradea, în zilele de 28 Nov. 1932 și 28 Mai 1933. Cartea cuprinde toate protestele citite în aceste două mari adunări, clișee bogate (a tuturor vorbitorilor) E operă secretarului general al C. N. Ștefan Mărcuș. O recomandăm. Se vinde cu 100 Lei ex. la Casa Naț. a jud. Bihor și la librării.

— **Irénikon**, Tome X, No. 4 Sept. Oct. 1933. — Harnicii Părinți Benedicțini ai Unirii din Amay sur Meuse (Belgia) continuă a publica în prețioasa lor revistă studii de mare valoare pentru cunoașterea răsăritului bisericesc. Prezentul număr ne aduce un studiu amplu de Dom C. L'aline despre atitudinea ortodoxiei orientale față de unirea bisericilor (ecumenism), în legătură cu două cărți noi apărute în chestiune (Christianskoe vozsoedinenie. Y. M. C. A. Press Paris; și W. A. Visser't Hooft. Le catholicisme non-romain Paris. 1933); iar altul, unul foarte prețios despre glasurile bizantine (în franțuzește, citând și modele românești). O vastă bibliografie și spicuri din reviste. La sfârșit traducerea în franțuzește a serviciilor divine după ritul grec. — Abonament 40 fr. fr. anual. Prieuré d'Amay sur Meuse — Belgique.

— **Marianistul.** — *Buletin pentru tinerime*. An. I. No. 1, No. 2. Redacția „Reuniunilor Mariane” Blaj Abonament 25 Lei anual. — Modest, dar foarte cu gust, scris cu multă inimă și într'o limbă frumoasă M. este întâia revistă pentru R. M. la noi. Va aduce un aport f. serios și folositor pentru răspândirea R. M. P. Dr. Ionel Suciu din Blaj merită toată lauda și încurajarea pentru această revistă într'adevăr necesară și mult dorită din partea tuturor cari apreciază roadele sufleteste ale R. M.

POȘTA RED. ȘI ADM.

— Gh. Hinsu, inv. Negru. Se va publica împreună cu celelalte. *Red.*

— Rugăm pe On. noștri abonați a ne trimite abonamentele restante. *Adm.*